

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ, ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА
ЕКОНОМІКИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

А.В. Череп

» _____ 2023 р.

**УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки магістрів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійна програма Міжнародна економіка

Укладач Дугієнко Н.О., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри міжнародної
економіки, природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.
В. о. завідувача кафедри міжнародної
економіки, природних ресурсів та економіки
міжнародного туризму

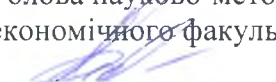
 Д.І.Бабміндра

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

 А.В.Переверзева

Ухвалено науково-методичною радою
економічного факультету

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Голова науково-методичної ради
економічного факультету
 Н.О.Дугієнко

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
		Цикл дисциплін професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 051 Економіка	Загальна кількість годин – 150	Семестр:	
		2 -й	2 -й
Освітньо-професійна програма Міжнародна економіка	*Змістових модулів –8	Лекції	
		24 год.	8 год.
		Практичні	
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 18	24 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		102 год.	136 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства» є формування у майбутніх фахівців системи знань, умінь і навичок з концептуальних засад, принципів і методів формування, регулювання та відтворення рівня конкурентоспроможності підприємства, необхідного і достатнього для забезпечення його життєздатності як суб'єкта міжнародної економічної діяльності.

Основними **завданнями** викладання дисципліни «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства» є:

- дати розуміння ключових проблем міжнародної конкуренції та конкурентоспроможності товарів (послуг), підприємств, галузей, регіонів, національної економіки;
- сформуванню умінь визначати й оцінювати показники та фактори міжнародної конкурентоспроможності підприємств (організацій) різних типів, розробляти програми її підвищення;
- ознайомити з основними типами міжнародних стратегій конкурентної поведінки, вміти оцінювати їхню ефективність;
- проаналізувати заходи регуляторно-правової політики у сфері конкуренції на національному та міжнародному рівнях;
- ознайомити студентів з формами і методами конкуренції підприємств у трансформаційний період;
- сформуванню у студентів певну аналітичну базу для осмислення реалій і перспектив економічної глобалізації, розуміння глобальної конкуренції та специфіки глобальних стратегій корпорацій.

Відповідно до стандарту освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка» студент повинен набути таких результатів і компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>ПК. Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.</p> <p>ЗК-01 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК-02 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</p> <p>ЗК-08 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні</p> <p>СК-01 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.</p> <p>СК-03 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.</p> <p>СК-07 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів економічної діяльності.</p> <p>СК-12 Здатність обґрунтовувати та приймати управлінські рішення й спроможність забезпечувати їх результативність в сфері міжнародного бізнесу.</p> <p>СК-14 Здатність ідентифікувати особливості функціонування міжнародних компаній з урахуванням кон'юнктури світових ринків, презентувати результати, підсумовувати та розробляти рекомендації, заходи з адаптації змін зовнішнього середовища.</p> <p>ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.</p> <p>ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.</p> <p>ПРН 8 Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.</p> <p>ПРН-12 Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.</p> <p>ПРН-16 Здійснювати комплексний аналіз економічної ефективності міжнародної діяльності підприємства, формувати фінансові результати такої діяльності, здійснювати фінансово-економічне прогнозування і планування міжнародної діяльності на підприємстві.</p> <p>ПРН-17 Досліджувати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище міжнародних економічних відносин, його структуру і особливості; системи міжнародних економічних відносин, суб'єктів, форм та рівнів, з урахуванням процесів глобалізації, інтелектуалізації, інформатизації та екологізації.</p>	<p><i>Репродуктивні методи</i> (лекція, пояснення, робота з методичними матеріалами).</p> <p><i>Наочні методи</i> (демонстрації та ілюстрації: схеми).</p> <p><i>Метод проблемного викладу</i> (постановка проблем і розкриття доказового шляху їхнього вирішення).</p> <p><i>Дискусійні методи.</i></p> <p><i>Практичні методи</i> (виконання вправ, розв'язування задач, складання схем, таблиць тощо).</p> <p><i>Метод навчання з використанням Інтернет-технологій</i> (електронне навчання);</p> <p><i>Науково-дослідний</i> (частково пошуковий) метод.</p> <p><i>Самостійна робота.</i></p> <p><i>Контрольні заходи:</i> усне та письмове опитування, самостійна робота, практичні роботи та розв'язання задач, тестова перевірка, ситуаційні завдання, виступи студентів.</p> <p><i>Поточний контроль</i> проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях, виступів студентів при обговоренні питань на практичних заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i>, тобто семестровий екзамен, проводиться в усній формі за білетами (відповіді на питання, розв'язання задач), а також за допомогою тестування (на платформі Moodle).</p>

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства» має міждисциплінарний характер та інтегрує в собі знання з багатьох економічних дисциплін. Відповідно до структурно-логічної схеми курс пов'язаний з дисциплінами «Стратегії сталого розвитку економічних суб'єктів», «Міжнародний менеджмент», «Міжнародні стратегії економічного розвитку».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Конкуренція в системі ринкової економіки

Конкуренція та її роль у ринковій економіці, функції та класифікація видів конкуренції. Внутрішня конкуренція. Міжнародна конкуренція. Цінова конкуренція. Нецінова конкуренція. Функціональна, видова, предметна конкуренція. Чиста конкуренція, монополістична конкуренція, олігополістична конкуренція, чиста монополія. Модель п'яти сил конкуренції.

Еволюція теоретичних поглядів на конкуренцію. Поведінковий, структурний та функціональний підходи до розуміння конкуренції. Класичні та неокласичні теорії досконалої та недосконалої конкуренції (А.Сміт, Д.Рікардо, Г.Хамберлер, А.Маршал, Ф.Еджоут, Дж. Робінсон та Е. Чемберлен). Теорії ефективної конкуренції Шумпетера та Хаєка. Сучасні економічні моделі міжнародної конкуренції.

Міжнародна конкурентоспроможність: основні категорії та поняття. Принципи конкурентних переваг у міжнародному суперництві: нововведення, система створення цінностей, безперервні поліпшення, вдосконалення джерел, глобальний підхід до стратегії.

Змістовий модуль 2. Конкурентоспроможність товарів і послуг на світовому ринку

Конкурентоспроможність товару. Чинники конкурентоспроможності продукції (послуги): техніко-економічні, комерційні, нормативно-правові. Фактори конкурентоспроможності товару за стадіями відтворення продукту. Виробнича стадія. Стадія продажу. Стадія споживання, користування. Критерій конкурентоспроможності товару. Основні критерії конкурентоспроможності товарів: рівень якості товару та його стабільність, соціальна адресність, достовірність, безпечність, споживча новизна товару, імідж товару, інформативність товару, ціна споживання товару. Критерії конкурентоспроможності послуг (критерій результату виконання послуги, критерій умов обслуговування, критерій культури обслуговування, критерій доступності послуги). Класифікація чинників конкурентоспроможності.

Оцінка конкурентоспроможності продукції. Принципи оцінки конкурентоспроможності товарів і послуг. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції: реєстраційні, вимірювальні, соціологічні; експериментальні; розрахункові; статистичні; аналітичні; маркетингові; прямі; непрямі; матричний; графічний; диференційований; комплексний; змішаний. Етапи оцінки конкурентоспроможності продукції.

Якість товару – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності. Встановлені потреби. Передбачувані потреби. Показники якості товару. Рівень якості. Абсолютний рівень якості. Відносний рівень якості. Оптимальний рівень якості. Фактори, що впливають на рівень якості продукції (технічні, організаційні, економічні, суб'єктивні). Стандартизація. Стандарт. Сертифікація. Система якості.

Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару (комплексний, функціональний, відтворювальний, маркетинговий, інтеграційний). Складові управління конкурентоспроможністю продукції. Шляхи забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Змістовий модуль 3. Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Міжнародне конкурентне середовище підприємства (організації). маркетинговим середовище. Середовище досконалої (чистої) конкуренції. Середовище монополістичної конкуренції. Середовище олігополістичної конкуренції. Середовище чистої монополії. Структура конкурентного середовища підприємства.

Оцінка рівня та інтенсивності конкуренції на світових ринках. Характеристика державної політики у галузі регулювання конкуренції. Оцінювання можливості появи нових конкурентів. Визначення характеру впливу споживачів продукції на інтенсивність конкуренції. Вплив постачальників продукції на інтенсивність конкуренції. Оцінювання загрози з боку товарів-замінників. Розподіл ринкових часток між конкурентами та інтенсивність конкуренції. Темпи зростання ринку та інтенсивність конкуренції. Рентабельність ринку та інтенсивність конкуренції.

Показники і чинники міжнародної конкурентоспроможності підприємства (організації). Концепція загального управління якістю (Едвард Демінг). Дохідний, порівняльний (ринковий) та затратний (на основі активів) підходи до оцінювання бізнесу.

Діагностика стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства. Діагностика стану внутрішнього середовища підприємства. Оцінка фінансової конкурентоспроможності підприємства

Основні напрямки і програми підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства (організації).

Змістовий модуль 4. Стратегії міжнародної конкурентоспроможності

Поле міжнародних конкурентних стратегій. Особливості міжнародних операцій: різний рівень виробничих витрат; коливання валютних курсів; особливості торговельної політики національних урядів; характер міжнародної конкуренції.

Типізація стратегій міжнародної конкурентоспроможності. Віолентна («силова») стратегія. Патієнтна (нішова) стратегія. Комутантна (приспосовницька) стратегія. Експлерентна (піонерська) стратегія.

Конкурентні стратегії в сфері масового виробництва. Конкурентні переваги вузької спеціалізації. Стратегія по відношенню до конкурентів.

Корпоративні стратегії диверсифікації. Слабка конкурентна позиція. Сильна конкурентна позиція. Критерій привабливості. Критерій «витрати на входження». Критерій додаткового зиску. Стратегії продажу і ліквідації бізнесу.

Конкурентні стратегії у сфері малого бізнесу. Переваги малої фірми. Варіантів поведінки малих підприємств.

Конкурентні інноваційні стратегії. «Теорія економічного розвитку» (Й.А.Шумпетер). Рутинний кругообіг. Розвиток (інновація).

Методики розробки та оцінювання ефективності стратегій міжнародної конкурентоспроможності. SWOT-аналіз, аналіз ланцюжка цінностей, аналіз витрат та оцінювання конкурентоспроможності.

Змістовий модуль 5. Конкурентоспроможність українських підприємств (організацій) на міжнародних ринках

Модифікація форм і методів конкуренції у трансформаційний період. Правові засади захисту економічної конкуренції. Завдання Антимонопольного комітету України. Види добросовісної конкуренції. Незаконні методи конкуренції.

Стратегії українських підприємств на зарубіжних ринках. Стратегії просування національного експорту на світовому ринку. Експортний потенціал країни. Напрями формування стратегії українських підприємств на міжнародних ринках.

Проблема інтернаціоналізації української економіки. Рівень відкритості економіки країни. Структура зовнішньої торгівлі. Наслідки співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями.

Формування внутрішніх і зовнішніх умов міжнародної конкурентоспроможності українських підприємств (організацій). Достатній рівень міжнародної конкурентоспроможності. Ефективність реалізації потенціалу конкурентоспроможності. Вплив міжнародних економічних чинників.

Міжнародні перспективи реалізації національних конкурентних переваг. Стадії конкурентоспроможності національної економіки. Рейтинг конкурентоспроможності національних економік. Індекс людського розвитку. Індекс якості життя. Рейтинг екологічної стійкості. Стратегія промислово-інноваційної політики. Етапи здійснення соціально-економічних перетворень в Україні. Стратегічні цілі в реалізації європейського вибору України.

Змістовий модуль 6. Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві. Особливості міжнародної конкурентоспроможності регіонів.

Сутність конкурентоспроможності галузей. Фактори конкурентоспроможності: ресурсний фактор, ціновий фактор, «фактор середовища». Оцінка конкурентоспроможності галузей. Частка промисловості у світовому експорті. Частка певної галузі або кластеру у загальному обсязі експорту. Частка кластеру у світовому експорті.

Основні показники конкурентоспроможності галузі. Динаміка норми і маси прибутку. Економічне зростання всередині країни. Баланс експорту і імпорту продукції галузі.

Проблеми конкурентоспроможності галузей економіки України. Монополізація. Створення транснаціональних компаній. Ізоляції від світового процесу господарювання, відсталість в технічному розвитку, багатовитратне виробництва, низькоякісна продукція. Розробка та запровадження інноваційних та інвестиційних програм.

Особливості міжнародної конкурентоспроможності регіонів.

Кластери. Суть кластерів. Географічні масштаби кластерів. Етапи функціонування кластерів. Шляхи впливу кластерів на конкурентну боротьбу. Конкурентні переваги кластерів.

Конкуренція на локальних ринках. Ланцюжок цінностей. Конфігурація. Координація.

Розташування фірми і її роль у глобальній конкуренції. Аспекти національного середовища (М.Портер). Стан факторів виробництва. Контекст для стратегії і конкуренції. Стан попиту. Споріднені і підтримуючі галузі.

Змістовий модуль 7. Регулювання конкуренції на національному та міжнародному рівнях

Державне регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства: методи й інструментарій. Механізм державного регулювання міжнародної конкурентоспроможності підприємств. Стратегічна компонента. Методологія. Методика стратегії нарощування конкурентоспроможності та організаційно-економічний механізм її реалізації. Система інститутів, методів й інструментів підтримки та зростання конкурентоспроможності.

Система формування та реалізації конкурентної політики. Нормативно-правова складова регулювання конкурентних відносин. Організаційна складова регулювання конкурентних відносин.

Конкурентне законодавство і пов'язані з ним закони та концепції. Захист інтересів споживачів. Регулювання цін. Права інтелектуальної власності (ПІВ). Торгове законодавство. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ). Недосконала конкуренція.

Структурний контроль і контроль за діловою практикою. Принцип наднаціональності. Конкурентні правила ЄС.

Конкурентне (антимонопольне) законодавство. Структура базового конкурентного законодавства: цілі; визначення; сфера застосування; вилучення та виключення; практика, що забороняється; контроль за злиттями (горизонтальними та вертикальними); орган з питань конкуренції; санкції; апеляційна процедура.

Змістовий модуль 8. Конкурентоспроможність в умовах глобалізації

Сутність економічного глобалізму. Причини (стимули) глобалізації: конкуренція, витрати, ринкові стимули, держава.

Джерела та чинники досягнення глобальної конкурентоспроможності. Порівняльна перевага. Економія за рахунок масштабів виробництва. Глобальний досвід. Економія за рахунок масштабів матеріально-технічного забезпечення. Економія за рахунок масштабів маркетингу. Економія за рахунок масштабів у закупках. Товарна диференціація. Запатентована технологія виробництва товару. Мобільність виробництва.

Перешкоди на шляху глобальної конкуренції. Економічний характер перешкод. Перешкоди, що ускладнюють завдання менеджера. Чисто інституціональні чи урядові обмеження. Обмеження на ресурси фірми.

Глобальна стратегія. Розробка та впровадження глобальної стратегії корпорацій. Етапи у процесі розробки глобальної стратегії.

Конкуренція в глобальних галузях. Галузева політика та поведінка конкурентів. Взаємовідносини з місцевими урядами на основних ринках. Системна конкуренція. Труднощі в проведенні аналізу конкуренції. Тенденції, що впливають на глобальну конкуренцію.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього Годин дф/зф	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/дф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	4/2	2	2	2		11	13	2	3	5
2	15	8/2	4		4	2	7	13	2	3	5
3	15	4/2	2	2	2		11	13	2	3	5
4	15	8/2	4		4	2	7	13	7	8	15
5	15	8/2	4	2	4		7	13	2	3	5
6	15	8/2	4	2	4		7	13	2	3	5
7	15	4/2	2		2	2	11	13	2	3	5
8	15	4/-	2		2		11	15	7	8	15
Усього за змістові модулі	120	48	24	8	24	6	72	106	26	34	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30						30	30			40
Загалом							150		100		

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Конкуренція в системі ринкової економіки	2	2
2	Конкурентоспроможність товарів і послуг на світовому ринку	4	-
3	Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства	2	2
4	Стратегії міжнародної конкурентоспроможності	4	-
5	Конкурентоспроможність українських підприємств (організацій) на міжнародних ринках	4	2
6	Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві. Особливості міжнародної конкурентоспроможності регіонів	4	2
7	Регулювання конкуренції на національному та міжнародному рівнях	2	-
8	Конкурентоспроможність в умовах глобалізації	2	-
Разом		24	8

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Конкуренція в системі ринкової економіки	2	-
2	Конкурентоспроможність товарів і послуг на світовому ринку	4	2
3	Аналіз і оцінювання міжнародної конкурентоспроможності підприємства	2	-
4	Стратегії міжнародної конкурентоспроможності	4	2
5	Конкурентоспроможність українських підприємств (організацій) на міжнародних ринках	4	-
6	Конкурентоспроможність галузей у світовому господарстві. Особливості міжнародної конкурентоспроможності регіонів	4	-
7	Регулювання конкуренції на національному та міжнародному рівнях	2	2
8	Конкурентоспроможність в умовах глобалізації	2	-
Разом		24	6

7. Види і зміст поточних контрольних заходів *

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання**	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 1 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			5
2	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 2 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2	5
3	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 3 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень	3

			1 бал – активність під час групової роботи;	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			5
4	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 4 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3
	Тестування Атестація 1	Тестування за ЗМ 1-4 проводиться в СЕЗН ЗНУ.	Тестове завдання складається з 20 тестових питань. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 0,5 бала.	10
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	3			15
5	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 5 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			
6	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 6 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3

Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			
7	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 7 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3
Усього за ЗМ 7 контр. заходів	2			
8	Теоретичне завдання – усне опитування	Питання для підготовки: теоретичні питання з навчального матеріалу за ЗМ 8 (розділ 3 робочої програми)..	2 бали – відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями, повна і послідовна; 1 бал – знання неповні, поверхневі. Студент відтворює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки.	2
	Практичне завдання – виконання ситуаційних завдань	Робота в групах (виконання ситуаційних завдань)	Оцінювання за роботу в групах: 1 бал - вміння чітко, логічно та повно викладати основні положення, аргументовано відстоювати точку зору, 1 бал – аргументованість, оригінальність пропонуваніх рішень 1 бал – активність під час групової роботи;	3
	Тестування Атестація 2	Тестування за ЗМ 4-8 проводиться в СЕЗН ЗНУ.	Тестове завдання складається з 20 тестових питань. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 0,5 бала.	10
Усього за ЗМ 8 контр. заходів	3			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	18			60

8. Підсумковий семестровий контроль***

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	1. Усна відповідь на два теоретичних питання	Питання для підготовки до підсумкового контролю викладено у СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3035	Завдання містить два теоретичних питання, кожне з яких оцінюється в 5 балів та тестові завдання (5 балів). Результат виконання студентом кожного теоретичного завдання оцінюється за такою шкалою: – 5 балів – повне висвітлення питання, уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію; – 4 бали – висвітлення суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. – 3-2 бали – часткове висвітлення питання. – 1 бал – поверхневе висвітлення питання.	10
	Тестування	Тестування проводиться в СЕЗН ЗНУ.	Тестове завдання складається з 10 тестових питань. За правильну відповідь на одне питання студент отримує 0,5 бала.	5
	Практичне завдання	Виконати кейс-завдання. Приклади типових завдань наведено на сторінці курсу у СЕЗН ЗНУ. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3035	Оцінювання кейс-завдання: 5 балів - правильне рішення кейса, детальна аргументація свого рішення, добре знання теоретичних аспектів рішення кейса; 4 бали - правильне рішення кейса, достатня аргументація свого рішення, певне знання теоретичних аспектів рішення кейса; 2-3 бали - частково правильне рішення кейса, недостатня аргументація свого рішення; - 1 бал - неправильне рішення кейса, відсутність необхідних знань теоретичних аспектів рішення кейса.	5
	Індивідуальне завдання	Індивідуальне завдання з «Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства» передбачає підготовку доповіді та презентації щодо аналізу	Максимальна оцінка, яку студент може отримати за виконання індивідуального завдання, становить 20 балів (15 балів - доповідь, 5 балів - презентація). Критерії оцінювання доповіді: 15 балів – повне розкриття теми, наявність власної думки, висновків та списку використаних літературних джерел;	20

		<p>міжнародної конкурентоспроможності національної галузі економіки, обраної студентом за власним бажанням. З методичними рекомендаціями і вимогами до виконання індивідуального завдання можна ознайомитись на сторінці курсу у Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=3035</p>	<p>10-14 балів – тема розкрита не повністю, наявні помилки в оформленні; 5-9 балів – наявні матеріали, які не дозволили студенту розкрити тему, відсутня думка студента; 1-4 бали – наявні окремі матеріали, які не дозволяють оцінити думку студента щодо теми дослідження. Критерії оцінювання презентації: 5 балів – презентація точно відповідає темі, містить важливу інформацію, має чітку, логічно вибудовану структуру, робота є прикладом високого рівня володіння комп'ютерними технологіями; 3-4 бали – загалом презентація відповідає темі і є досить інформативною, прослідковується певна структура в розміщенні інформації, проте естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації та не зовсім доречна графіка оформлення. 1-2 бали – містить близький за тематикою матеріал, але не несе важливої інформативної функції, важко вловити структуру подання інформації, графіки і таблиці відсутні, естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення).</p>	
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
2. Дугієнко Н.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Економіка» освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка». Запоріжжя : ЗНУ, 2022. 118 с.
3. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П.І. Юхименко, М. В. Вихор, Ю.С. Гринчук, Н. В. Коваль, Л. П. Хахула, О.І. Шемігон та ін.; за заг. ред. д. е. н., професора, академіка НААН України А.С. Даниленка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
4. Стройко Т. В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю : навчальний посібник. Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2023. 278 с.
5. Управління міжнародною конкурентоспроможністю : навчальний посібник у структурно-логічних схемах / укладачі: Т.В. Андросова, Л.О. Чернишова. Харків : ХДУХТ, 2019. 202 с.

Додаткова:

1. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: підприємство – регіон: монографія / за ред. Ю.Г. Козака, І.О. Уханової. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 173 с.
2. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації: монографія / за заг. ред. О. С. Власюка ; Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ : НІСД, 2017. 383 с.
3. Варналій З. С. Економічна безпека та конкурентоспроможність регіонів України: монографія / Варналій З. С., Білик Р. Р. Чернівці : Технодрук, 2018. 453 с.
4. Гнедков А.В. Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах глобалізації міжнародних інноваційно-інвестиційних процесів: монографія. Донбас. держ. техн. ун-т. Лисичанськ : ДонДТУ, 2015. 128 с.
5. Захарченко С.В. Конкурентоспроможність України та її регіонів: міжнародний вимір: монографія. Вінниця : Консоль, 2016. 415 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, Одеський держ. економ. ун-т ; ред. Ю.Г. Козак. 3-е вид., перероб. і доп. Київ : ЦНЛ, 2016. 792 с.
7. Козак Ю.Г. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2010. 192 с.
8. Мельник Т.М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 456 с.
9. Пономаренко В. С. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: підручник. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2008. 328 с.
10. Піддубний І.О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 264 с.
11. Porter M. E. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors. New York: Free Press, 1998.
12. Porter M. E. The Competitive Advantage of Nations. New York: Free Press, 1990.
13. Сіваченко І. Ю. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: кредитно-модульний курс: навч. посіб. 3-тє вид. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 312 с.
14. Сіваченко І.Ю. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: навч. посібник / за ред. І.Ю. Сіваченка, Ю.Г. Козака, Ю.І. Єханурова. Київ: ЦНЛ, 2006. 456 с.
15. Шкурупій О.В. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2010. 326 с.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України Про захист від недобросовісної конкуренції від 7 червня 1996 року № 23 6/96–ВР. *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=236%2F96-%E2%F0>.
2. Закон України Про захист економічної конкуренції від 11 січня 2011 р. № 2210–III. *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2210-14>.
3. Закон України Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності від 18 лютого 1992 року № 2132–XII. *Верховна Рада України*. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2132-12>.
4. Country Brand Index. URL : <http://www.futurebrand.com>
5. Global Competitiveness Report. URL : <http://www.weforum.org>
6. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Офіційний веб-сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL : <http://www.ebrd.com/>
9. Офіційний веб-сайт Міжнародного валютного фонду. URL : <http://www.imf.org/>
10. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL : <http://bank.gov.ua>.
11. Офіційний веб-сайт Світового банку. URL : <http://www.worldbank.org/>
12. Офіційний веб-сайт Українського національного комітету Міжнародної торгової палати. URL : <http://iccua.org/>